

LEGE nr. 500 din 11 iulie 2002

privind finanțele publice

EMITENT: PARLAMENTUL

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL nr. 597 din 13 august 2002

Parlamentul României adopta prezenta lege.

CAP. 1

Dispoziții generale

Obiectul legii

ART. 1

(1) Prezenta lege stabilește principiile, cadrul general și procedurile privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea fondurilor publice, precum și responsabilitățile instituțiilor publice implicate în procesul bugetar.

(2) Dispozițiile prezentei legi se aplica în domeniul elaborării, aprobării, executării și raportării:

- a) bugetului de stat;
- b) bugetului asigurărilor sociale de stat;
- c) bugetelor fondurilor speciale;
- d) bugetului trezoreriei statului;
- e) bugetelor instituțiilor publice autonome;
- f) bugetelor instituțiilor publice finanțate integral sau parțial din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale, după caz;
- g) bugetelor instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii;
- h) bugetului fondurilor provenite din credite externe contractate sau garantate de stat și ale căror rambursare, dobânzi și alte costuri se asigura din fonduri publice;
- i) bugetului fondurilor externe nerambursabile.

Definiții

ART. 2

În înțelesul prezentei legi, termenii și expresiile de mai jos se definesc după cum urmează:

1. an bugetar - anul financiar pentru care se aproba bugetul; anul bugetar este anul calendaristic care începe la data de 1 ianuarie și se încheie la data de 31 decembrie;
2. angajament bugetar - orice act prin care o autoritate competenta, potrivit legii, afectează fonduri publice unei anumite destinații, în limita creditelor bugetare aprobate;
3. angajament legal - faza în procesul execuției bugetare reprezentând orice act juridic din care rezulta sau ar putea rezulta o obligație pe seama fondurilor publice;
4. articol bugetar - subdiviziune a clasificatiei cheltuielilor bugetare, determinata în funcție de caracterul economic al operațiunilor în care acestea se concretizează și care desemnează natura unei cheltuieli, indiferent de acțiunea la care se referă;
5. autorizare bugetară - aprobare data ordonatorilor de credite de a angaja și/sau de a efectua plăți, într-o perioada data, în limita creditelor bugetare aprobate;
6. buget - document prin care sunt prevăzute și aprobate în fiecare an veniturile și cheltuielile sau, după caz, numai cheltuielile, în funcție de sistemul de finanțare a instituțiilor publice;
7. buget general consolidat - ansamblul bugetelor, componente ale sistemului bugetar, agregate și consolidate pentru a forma un întreg;
8. cheltuieli bugetare - sumele aprobate în bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), în limitele și potrivit destinațiilor stabilite prin bugetele respective;

9. clasificatie bugetară - gruparea veniturilor și cheltuielilor bugetare într-o ordine obligatorie și după criterii unitare;
10. clasificatie economică - gruparea cheltuielilor după natura și efectul lor economic;
11. clasificatie funcțională - gruparea cheltuielilor după destinația lor pentru a evalua alocarea fondurilor publice unor activități sau obiective care definesc necesitățile publice;
12. contabil - denumire generica pentru persoana și/sau persoanele care lucrează în compartimentul financiar-contabil, care verifica documentele justificative și întocmesc instrumentele de plata a cheltuielilor efectuate pe seama fondurilor publice;
13. compartimentul financiar-contabil - structura organizatorică din cadrul instituției publice, în care este organizată execuția bugetară (serviciu, birou, compartiment);
14. credite destinate unor acțiuni multianuale - sume alocate unor programe, proiecte, subproiecte, obiective și altele asemenea, care se desfășoară pe o perioada mai mare de un an și dau loc la credite de angajament și credite bugetare;
15. credit de angajament - limita maxima a cheltuielilor ce pot fi angajate, în timpul exercițiului bugetar, în limitele aprobate;
16. credit bugetar - suma aprobată prin buget, reprezentând limita maxima pana la care se pot ordona și efectua plăți în cursul anului bugetar pentru angajamentele contractate în cursul exercițiului bugetar și/sau din exercitii anterioare pentru acțiuni multianuale, respectiv se pot angaja, ordona și efectua plăți din buget pentru celelalte acțiuni;
17. cofinanțare - finanțarea unui program, proiect, subproiect, obiectiv și altele asemenea, parțial prin credite bugetare, parțial prin finanțarea provenită din surse externe;
18. consolidare - operațiunea de eliminare a transferurilor de sume dintre doua bugete componente ale bugetului general consolidat, în vederea evitării dublei evidentieri a acestora;
19. contribuție - prelevare obligatorie a unei părți din veniturile persoanelor fizice și juridice, cu sau fără posibilitatea obținerii unei contraprestatii;
20. deficit bugetar - parte a cheltuielilor bugetare ce depășește veniturile bugetare într-un an bugetar;
21. deschidere de credite bugetare - aprobare comunicată ordonatorului principal de credite de către Ministerul Finanțelor Publice prin trezoreria statului, în limita căreia se pot efectua repartizari de credite bugetare și plăți;
22. donație - fonduri bănești sau bunuri materiale primite de o instituție publica de la o persoana juridică sau fizica cu titlu nerambursabil și fără contraprestatie;
23. excedent bugetar - parte a veniturilor bugetare ce depășește cheltuielile bugetare într-un an bugetar;
24. execuție bugetară - activitatea de încasare a veniturilor bugetare și de efectuare a plății cheltuielilor aprobate prin buget;
25. execuția de casa a bugetului - complex de operațiuni care se referă la încasarea veniturilor și plata cheltuielilor bugetare;
26. exercițiu bugetar - perioada egala cu anul bugetar pentru care se elaborează, se aproba, se executa și se raportează bugetul;
27. fonduri publice - sume alocate din bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2);
28. fonduri speciale - venituri publice constituite prin legi speciale prin care se stabilesc și destinațiile acestora;
29. impozit - prelevare obligatorie, fără contraprestatie și nerambursabila, efectuată de către administrația publica pentru satisfacerea necesităților de interes general;
30. instituții publice - denumire generica ce include Parlamentul, Administrația Prezidentială, ministerele, celelalte organe de specialitate ale administrației publice, alte

autorități publice, instituțiile publice autonome, precum și instituțiile din subordinea acestora, indiferent de modul de finanțare a acestora;

31. lege bugetară anuală - lege care prevede și autorizează pentru fiecare an bugetar veniturile și cheltuielile bugetare, precum și reglementări specifice exercițiului bugetar;

32. lege de rectificare - lege care modifică în cursul exercițiului bugetar legea bugetară anuală;

33. lichidarea cheltuielilor - faza în procesul execuției bugetare în care se verifică existența angajamentelor, se determină sau se verifică realitatea sumei datorate, se verifică condițiile de exigibilitate ale angajamentului, pe baza documentelor justificative care să ateste operațiunile respective;

34. ordonanțarea cheltuielilor - faza în procesul execuției bugetare în care se confirmă ca livrările de bunuri și de servicii au fost efectuate sau alte creanțe au fost verificate și că plata poate fi realizată;

35. plata cheltuielilor - faza în procesul execuției bugetare reprezentând actul final prin care instituția publică achită obligațiile sale față de terți;

36. proces bugetar - etape consecutive de elaborare, aprobare, executare, control și raportare ale bugetului, care se încheie cu aprobarea contului general de execuție a acestuia;

37. program - o acțiune sau un ansamblu coerent de acțiuni ce se referă la același ordonator principal de credite, proiectate pentru a realiza un obiectiv sau un set de obiective definite și pentru care sunt stabiliți indicatori de program care să evalueze rezultatele ce vor fi obținute, în limitele de finanțare aprobate;

38. sistem bugetar - sistem unitar de bugete care cuprinde bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) și bugetele locale;

39. șeful compartimentului financiar-contabil - persoana care ocupă funcția de conducere a compartimentului financiar-contabil și care răspunde de activitatea de încasare a veniturilor și de plata a cheltuielilor sau, după caz, una dintre persoanele care îndeplinește aceste atribuții în cadrul unei instituții publice care nu are în structură un compartiment financiar-contabil sau persoana care îndeplinește aceste atribuții pe baza de contract, în condițiile legii;

40. taxa - suma plătită de o persoană fizică sau juridică, de regulă, pentru serviciile prestate acesteia de către un agent economic, o instituție publică sau un serviciu public;

41. varsamant - modalitate de stingere a obligației legale, prin virarea unei sume de bani, efectuată de un agent economic sau de o instituție publică ori financiară;

42. venituri bugetare - resursele bănești care se cuvin bugetelor prevăzute la art. 1 alin. (2), în baza unor prevederi legale, formate din impozite, taxe, contribuții și alte vărsăminte;

43. virare de credite bugetare - operațiune prin care se diminuează creditul bugetar de la o subdiviziune a clasificatiei bugetare care prezintă disponibilități și se majorează corespunzător o altă subdiviziune la care fondurile sunt insuficiente, cu respectarea dispozițiilor legale de efectuare a operațiunilor respective.

Veniturile și cheltuielile bugetare

ART. 3

(1) Veniturile și cheltuielile sistemului bugetar, cumulate la nivel național, alcătuiesc veniturile bugetare totale, respectiv cheltuielile bugetare totale care, după consolidare, prin eliminarea transferurilor dintre bugete, vor evidenția dimensiunile efortului financiar public pe anul respectiv, starea de echilibru sau dezechilibru, după caz.

(2) Creditele bugetare aprobate se utilizează pentru finanțarea funcțiilor administrației publice, programelor, acțiunilor, obiectivelor și sarcinilor prioritare, potrivit scopurilor prevăzute în legi și alte reglementări, și vor fi angajate și folosite în strictă corelare cu gradul previzionat de încasare a veniturilor bugetare.

Autorizarea bugetară/Angajamentele multianuale

ART. 4

(1) Legea bugetară anuală prevede și autorizează, pentru anul bugetar, veniturile și cheltuielile bugetare, precum și reglementări specifice exercițiului bugetar.

(2) Sumele aprobate, la partea de cheltuieli, prin bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), în cadrul cărora se angajează, se ordonânțează și se efectuează plăți, reprezintă limite maxime care nu pot fi depășite.

(3) Angajarea cheltuielilor din aceste bugete se face numai în limita creditelor bugetare aprobate.

(4) Angajarea și utilizarea creditelor bugetare în alte scopuri decât cele aprobate atrag răspunderea celor vinovați, în condițiile legii.

(5) Pentru acțiunile multianuale se înscriu în buget, distinct, creditele de angajament și creditele bugetare.

(6) În vederea realizării acțiunilor multianuale ordonatorii de credite încheie angajamente legale, în limita creditelor de angajament aprobate prin buget pentru anul bugetar respectiv.

Legile bugetare anuale

ART. 5

În cadrul legilor bugetare anuale se includ următoarele:

- a) legea bugetului de stat, legea de rectificare a bugetului de stat;
- b) legea bugetului asigurărilor sociale de stat, legea de rectificare a bugetului asigurărilor sociale de stat.

Legile de rectificare

ART. 6

Legile bugetare anuale pot fi modificate în cursul exercițiului bugetar prin legi de rectificare, elaborate cel mai târziu până la data de 30 noiembrie. Legilor de rectificare li se vor aplica aceleași proceduri ca și legilor bugetare anuale inițiale, cu excepția termenelor din calendarul bugetar.

Legile privind contul general anual de execuție

ART. 7

Rezultatele fiecărui exercițiu bugetar se aprobă prin:

- a) legea privind contul general anual de execuție a bugetului de stat;
- b) legea privind contul general anual de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat.

CAP. 2

Principii, reguli și responsabilități

SECȚIUNEA 1

Principii și reguli bugetare

Principiul universalității

ART. 8

(1) Veniturile și cheltuielile se includ în buget în totalitate, în sume brute.

(2) Veniturile bugetare nu pot fi afectate direct unei cheltuieli bugetare anume, cu excepția donațiilor și sponsorizărilor, care au stabilite destinații distincte.

Principiul publicității

ART. 9

Sistemul bugetar este deschis și transparent, acestea realizându-se prin:

- a) dezbaterea publică a proiectelor de buget, cu prilejul aprobării acestora;

b) dezbaterea publica a conturilor generale anuale de execuție a bugetelor, cu prilejul aprobării acestora;

c) publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a actelor normative de aprobare a bugetelor și conturilor anuale de execuție a acestora;

d) mijloacele de informare în masa, pentru difuzarea informațiilor asupra conținutului bugetului, exceptând informațiile și documentele nepublicabile, prevăzute de lege.

Principiul unității

ART. 10

(1) Veniturile și cheltuielile bugetare se înscriu într-un singur document, pentru a se asigura utilizarea eficientă și monitorizarea fondurilor publice.

(2) Toate veniturile reținute și utilizate în sistem extrabugetar, sub diverse forme și denumiri, se introduc în bugetul de stat, urmând regulile și principiile acestui buget, cu excepția celor prevăzute la art. 62 alin. (1) lit. b) și c) și la art. 68, precum și a celor pentru constituirea, potrivit legii, a fondurilor de stimulare a personalului.

(3) Veniturile și cheltuielile Fondului special pentru dezvoltarea sistemului energetic și ale Fondului special al drumurilor publice se introduc în bugetul de stat ca venituri și cheltuieli cu destinație specială, urmând regulile și principiile acestui buget.

(4) În vederea respectării principiilor bugetare, în termen de 3 ani de la data intrării în vigoare a prezentei legi Guvernul va propune Parlamentului modificarea actelor normative pentru desființarea veniturilor și cheltuielilor cu destinație specială incluse în bugetul de stat.

Principiul anualității

ART. 11

(1) Veniturile și cheltuielile bugetare sunt aprobate prin lege pe o perioadă de un an, care corespunde exercițiului bugetar.

(2) Toate operațiunile de încasări și plăți efectuate în cursul unui an bugetar în contul unui buget aparțin exercițiului corespunzător de execuție a bugetului respectiv.

Principiul specializării bugetare

ART. 12

Veniturile și cheltuielile bugetare se înscriu și se aproba în buget pe surse de proveniență și, respectiv, pe categorii de cheltuieli, grupate după natura lor economică și destinația acestora, potrivit clasificărilor bugetare.

Principiul unității monetare

ART. 13

Toate operațiunile bugetare se exprimă în moneda națională.

Reguli privind cheltuielile bugetare

ART. 14

(1) Cheltuielile bugetare au destinație precisă și limitată și sunt determinate de autorizările conținute în legi specifice și în legile bugetare anuale.

(2) Nici o cheltuială nu poate fi înscrisă în bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) și nici angajată și efectuată din aceste bugete, dacă nu există baza legală pentru respectiva cheltuială.

(3) Nici o cheltuială din fonduri publice nu poate fi angajată, ordonată și plătită dacă nu este aprobată potrivit legii și nu are prevederi bugetare.

Limite privind micșorarea veniturilor și majorarea cheltuielilor bugetare

ART. 15

(1) În cazurile în care se fac propuneri de elaborare a unor proiecte de acte normative a căror aplicare atrage micșorarea veniturilor sau majorarea cheltuielilor aprobate prin buget, inițiatorii au obligația să prevadă și mijloacele necesare pentru acoperirea minusului de venituri sau creșterea cheltuielilor. În acest scop inițiatorii trebuie să elaboreze, cu sprijinul Ministerului Finanțelor Publice sau al altor instituții implicate, fișa

financiară care însoțește expunerea de motive sau nota de fundamentare, după caz, și care va fi actualizată în concordanță cu eventualele modificări intervenite în proiectul de act normativ. În aceasta fișă se înscriu efectele financiare asupra bugetului general consolidat, care trebuie să aibă în vedere:

- a) schimbările anticipate în veniturile și cheltuielile bugetare pentru următorii 5 ani;
- b) eșalonarea anuală a creditelor bugetare, în cazul acțiunilor multianuale;
- c) propuneri realiste în vederea acoperirii majorării cheltuielilor;
- d) propuneri realiste în vederea acoperirii minusului de venituri.

(2) După depunerea proiectului legii bugetare anuale la Parlament pot fi aprobate acte normative numai în condițiile prevederilor alin. (1), dar cu precizarea surselor de acoperire a diminuării veniturilor sau a majorării cheltuielilor bugetare, aferente exercițiului bugetar pentru care s-a elaborat bugetul.

SECȚIUNEA a 2-a

Competențe și responsabilități în procesul bugetar

Aprobarea bugetelor

ART. 16

(1) Bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetele instituțiilor publice autonome, bugetele creditelor externe contractate sau garantate de stat, bugetele fondurilor externe nerambursabile, bugetul trezoreriei statului și bugetele instituțiilor publice se aproba astfel:

- a) bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetele creditelor externe contractate sau garantate de stat și bugetele fondurilor externe nerambursabile, prin lege;
- b) bugetele instituțiilor publice autonome, de către organele abilitate în acest scop prin legi speciale;
- c) bugetele instituțiilor publice finanțate parțial din bugetele prevăzute la lit. a), prin lege, ca anexe la bugetele ordonatorilor principali de credite;
- d) bugetele instituțiilor publice finanțate integral din bugetele prevăzute la lit. a), de către ordonatorul de credite ierarhic superior al acestora;
- e) bugetele instituțiilor publice care se finanțează integral din venituri proprii, de către organul de conducere al instituției publice și cu acordul ordonatorului de credite ierarhic superior;
- f) bugetul trezoreriei statului, prin hotărâre a Guvernului.

(2) Bugetele prevăzute la alin. (1) lit. d) și e) se aproba în termen de 15 zile de la data publicării legii bugetare anuale sau a legii de rectificare în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Rolul Parlamentului

ART. 17

(1) Parlamentul adopta legile bugetare anuale și legile de rectificare, elaborate de Guvern în contextul strategiei macroeconomice asumate de acesta.

(2) În cazul în care legile bugetare anuale, depuse în termen legal, nu au fost adoptate de către Parlament până cel târziu la data de 15 decembrie a anului anterior anului la care se referă proiectul de buget, Guvernul va solicita Parlamentului aplicarea procedurii de urgență.

(3) În timpul dezbaterilor nu pot fi aprobate amendamente la legile bugetare anuale, care determină majorarea nivelului deficitului bugetar.

(4) Parlamentul adopta legile contului general anual de execuție.

Rolul Guvernului

ART. 18

(1) Guvernul asigura realizarea politicii fiscal-bugetare, care ia în considerare perspectivele economice și prioritățile politice cuprinse în Programul de guvernare acceptat de Parlament.

(2) Guvernul asigura:

- a) elaborarea raportului privind situația macroeconomică pentru anul bugetar respectiv și proiecția acesteia în următorii 3 ani;
- b) elaborarea proiectelor legilor bugetare anuale și transmiterea acestora spre adoptare Parlamentului, în cadrul termenului limita prevăzut de prezenta lege;
- c) exercitarea conducerii generale a activității executive în domeniul finanțelor publice, scop în care examinează periodic execuția bugetară și stabilește măsuri pentru menținerea sau îmbunătățirea echilibrului bugetar, după caz;
- d) supunerea spre adoptare Parlamentului a proiectelor legilor de rectificare și a contului general anual de execuție;
- e) utilizarea fondului de rezerva bugetară și a fondului de intervenție la dispoziția sa, pe baza de hotărâri.

Rolul Ministerului Finanțelor Publice

ART. 19

În domeniul finanțelor publice Ministerul Finanțelor Publice are, în principal, următoarele atribuții:

- a) coordonează acțiunile care sunt în responsabilitatea Guvernului cu privire la sistemul bugetar, și anume: pregătirea proiectelor legilor bugetare anuale, ale legilor de rectificare, precum și ale legilor privind aprobarea contului general anual de execuție;
- b) dispune măsurile necesare pentru aplicarea politicii fiscal-bugetare;
- c) emite norme metodologice privind elaborarea bugetelor și forma de prezentare a acestora;
- d) emite norme metodologice, precizări și instrucțiuni prin care se stabilesc practicile și procedurile pentru încasarea veniturilor, angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor, controlul cheltuirii acestora, încheierea exercițiului bugetar anual, contabilizarea și raportarea;
- e) soliciți rapoarte și informații oricăror instituții care gestionează fonduri publice;
- f) aproba clasificările bugetare, precum și modificările acestora;
- g) analizează propunerile de buget în etapele de elaborare a bugetelor;
- h) furnizează Parlamentului, la cererea acestuia, cu sprijinul ordonatorilor principali de credite, documentele care au stat la baza fundamentării proiectelor legilor bugetare anuale;
- i) asigura monitorizarea execuției bugetare, iar în cazul în care se constată abateri ale veniturilor și cheltuielilor de la nivelurile autorizate, propune Guvernului măsuri pentru reglementarea situației;
- j) avizează, în faza de proiect, acordurile, memorandumurile, protocoalele sau alte asemenea înțelegeri încheiate cu partenerii externi, precum și proiectele de acte normative, care conțin implicații financiare;
- k) stabilește conținutul, forma de prezentare și structura programelor elaborate de ordonatorii principali de credite;
- l) blochează sau reduce utilizarea unor credite bugetare constatate ca fiind fără temei legal sau fără justificare în bugetele ordonatorilor de credite;
- m) dispune măsurile necesare pentru administrarea și urmărirea modului de utilizare a fondurilor publice destinate cofinanțării în bani, rezultate din contribuția financiară externă acordată Guvernului României;
- n) colaborează cu Banca Națională a României la elaborarea balanței de plăți externe, a balanței creanțelor și angajamentelor externe, a reglementărilor în domeniul monetar și valutar;

o) prezintă semestrial Guvernului și comisiilor pentru buget, finanțe și bănci ale Parlamentului, împreună cu Banca Natională a României, informări asupra modului de realizare a balanței de plăți externe și a balanței creanțelor și angajamentelor externe și propune soluții de acoperire a deficitului sau de utilizare a excedentului din contul curent al balanței de plăți externe;

p) participa, în numele statului, în țară și în străinătate, după caz, la tratative externe privind acordurile bilaterale și multilaterale de promovare și protejare a investițiilor și convențiile de evitare a dublei impuneri și combatere a evaziunii fiscale și, împreună cu Banca Natională a României, în probleme financiare, valutare și de plăți;

r) îndeplinește și alte atribuții prevăzute de dispozițiile legale.

Categorii de ordonatori de credite

ART. 20

(1) Ordonatorii principali de credite sunt miniștrii, conducătorii celorlalte organe de specialitate ale administrației publice centrale, conducătorii altor autorități publice și conducătorii instituțiilor publice autonome.

(2) Ordonatorii principali de credite pot delega aceasta calitate inlocuitorilor de drept, secretarilor generali sau altor persoane împuternicite în acest scop. Prin actul de delegare ordonatorii principali de credite vor preciza limitele și condițiile delegării.

(3) În cazurile prevăzute de legi speciale ordonatorii principali de credite sunt secretarii generali sau persoanele desemnate prin aceste legi.

(4) Conducătorii instituțiilor publice cu personalitate juridică din subordinea ordonatorilor principali de credite sunt ordonatori secundari sau terțiari de credite, după caz.

Rolul ordonatorilor de credite

ART. 21

(1) Ordonatorii principali de credite repartizează creditele bugetare aprobate, pentru bugetul propriu și pentru bugetele instituțiilor publice ierarhic inferioare, ai căror conducători sunt ordonatori secundari sau terțiari de credite, după caz, în raport cu sarcinile acestora, potrivit legii.

(2) Ordonatorii secundari de credite repartizează creditele bugetare aprobate, potrivit alin. (1), pentru bugetul propriu și pentru bugetele instituțiilor publice subordonate, ai căror conducători sunt ordonatori terțiari de credite, în raport cu sarcinile acestora, potrivit legii.

(3) Ordonatorii terțiari de credite utilizează creditele bugetare ce le-au fost repartizate numai pentru realizarea sarcinilor instituțiilor pe care le conduc, potrivit prevederilor din bugetele aprobate și în condițiile stabilite prin dispozițiile legale.

(4) Ordonatorii principali de credite vor repartiza, potrivit alin. (1), creditele bugetare, după reținerea a 10% din prevederile aprobate acestora, pentru asigurarea unei execuții bugetare prudente, cu excepția cheltuielilor de personal și a celor care decurg din obligații internaționale, care vor fi repartizate integral. Repartizarea sumelor reținute în proporție de 10% se face în semestrul al doilea, după examinarea de către Guvern a execuției bugetare pe primul semestru.

(5) Toate instituțiile publice trebuie să aibă bugetul aprobat, potrivit prevederilor prezentei legi.

Responsabilitățile ordonatorilor de credite

ART. 22

(1) Ordonatorii de credite au obligația de a angaja și de a utiliza creditele bugetare numai în limita prevederilor și destinațiilor aprobate, pentru cheltuieli strict legate de activitatea instituțiilor publice respective și cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Ordonatorii de credite răspund, potrivit legii, de:

- a) angajarea, lichidarea și ordonanțarea cheltuielilor în limita creditelor bugetare repartizate și aprobate potrivit prevederilor art. 21;
- b) realizarea veniturilor;
- c) angajarea și utilizarea creditelor bugetare pe baza bunei gestiuni financiare;
- d) integritatea bunurilor încredințate instituției pe care o conduc;
- e) organizarea și ținerea la zi a contabilității și prezentarea la termen a situațiilor financiare asupra situației patrimoniului aflat în administrare și execuției bugetare;
- f) organizarea sistemului de monitorizare a programului de achiziții publice și a programului de lucrări de investiții publice;
- g) organizarea evidentei programelor, inclusiv a indicatorilor aferenți acestora;
- h) organizarea și ținerea la zi a evidentei patrimoniului, conform prevederilor legale.

Controlul financiar preventiv și auditul intern

ART. 23

Controlul financiar preventiv și auditul intern se exercita asupra tuturor operațiunilor care afectează fondurile publice și/sau patrimoniul public și sunt exercitate conform reglementărilor legale în domeniu.

Controlul financiar preventiv propriu

ART. 24

(1) Angajarea, lichidarea și ordonanțarea cheltuielilor din fonduri publice se aproba de ordonatorul de credite, iar plata acestora se efectuează de către contabil.

(2) Angajarea și ordonanțarea cheltuielilor se efectuează numai cu viza prealabilă de control financiar preventiv propriu, potrivit dispozițiilor legale.

Controlul financiar preventiv delegat

ART. 25

Controlul financiar preventiv delegat se exercita de Ministerul Finanțelor Publice, conform legislației în domeniu.

CAP. 3

Procesul bugetar

SECȚIUNEA 1

Proceduri privind elaborarea bugetelor

Conținutul legilor bugetare anuale

ART. 26

Legile bugetare cuprind:

- a) la venituri, estimările anului bugetar;
- b) la cheltuieli, creditul bugetare determinate de autorizările conținute în legi specifice, în structura funcțională și economică a acestora;
- c) deficitul sau excedentul bugetar, după caz;
- d) reglementări specifice exercițiului bugetar.

Anexele legilor bugetare

ART. 27

Anexele legilor bugetare cuprind:

- a) sintezele bugetelor prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a);
- b) bugetele ordonatorilor principali de credite și anexele la acestea;
- c) sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și criteriile de repartizare a acestora;
- d) alte anexe specifice.

Elaborarea bugetelor

ART. 28

Proiectele legilor bugetare anuale și ale bugetelor se elaborează de către Guvern, prin Ministerul Finanțelor Publice, pe baza:

- a) prognozelor indicatorilor macroeconomici și sociali pentru anul bugetar pentru care se elaborează proiectul de buget, precum și pentru următorii 3 ani;
- b) politicilor fiscale și bugetare;
- c) prevederilor memorandumurilor de finanțare, ale memorandumurilor de înțelegere sau ale altor acorduri internaționale cu organisme și instituții financiare internaționale, semnate și/sau ratificate;
- d) politicilor și strategiilor sectoriale, a priorităților stabilite în formularea propunerilor de buget, prezentate de ordonatorii principali de credite;
- e) propunerilor de cheltuieli detaliate ale ordonatorilor principali de credite;
- f) programelor întocmite de către ordonatorii principali de credite în scopul finanțării unor acțiuni sau ansamblu de acțiuni, cărora le sunt asociate obiective precise și indicatori de rezultate și de eficiență; programele sunt însoțite de estimarea anuală a performanțelor fiecărui program, care trebuie să precizeze: acțiunile, costurile asociate, obiectivele urmărite, rezultatele obținute și estimate pentru anii următori, măsurate prin indicatori precisi, a căror alegere este justificată;
- g) propunerilor de sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, precum și de transferuri consolidabile pentru autoritățile administrației publice locale;
- h) posibilităților de finanțare a deficitului bugetar.

Structura bugetelor

ART. 29

- (1) Veniturile și cheltuielile se grupează în buget pe baza clasificărilor bugetare.
- (2) Veniturile sunt structurate pe capitole și subcapitole, iar cheltuielile pe părți, capitole, subcapitole, titluri, articole, precum și alineate, după caz.
- (3) Cheltuielile prevăzute în capitole și articole au destinație precisă și limitată.
- (4) Numărul de salariați, permanenți și temporari, și fondul salariilor de baza se aproba distinct, prin anexa la bugetul fiecărui ordonator principal de credite. Numărul de salariați aprobat fiecărei instituții publice nu poate fi depășit.
- (5) Cheltuielile de capital se cuprind la fiecare capitol bugetar, în conformitate cu creditele de angajament și duratele de realizare a investițiilor.
- (6) Programele se aproba ca anexe la bugetele ordonatorilor principali de credite.
- (7) Fondurile externe nerambursabile se cuprind în anexe la bugetele ordonatorilor principali de credite și se aproba o dată cu acestea.

Fonduri la dispoziția Guvernului

ART. 30

- (1) În bugetul de stat se includ Fondul de rezerva bugetară la dispoziția Guvernului și Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului.
- (2) Fondul de rezerva bugetară la dispoziția Guvernului se repartizează unor ordonatori principali de credite ai bugetului de stat și ai bugetelor locale, pe baza de hotărâri ale Guvernului, pentru finanțarea unor cheltuieli urgente sau neprevăzute apărute în timpul exercițiului bugetar.
- (3) Alocarea de sume din Fondul de rezerva bugetară la dispoziția Guvernului, pentru bugetele locale, se face prin majorarea sumelor defalcate din unele venituri ale bugetului de stat sau a transferurilor de la bugetul de stat către bugetele locale pentru investiții finanțate parțial din împrumuturi externe, după caz.
- (4) Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului se repartizează unor ordonatori principali de credite ai bugetului de stat și ai bugetelor locale, pe baza de hotărâri ale Guvernului, pentru finanțarea unor acțiuni urgente în vederea înlăturării efectelor unor calamități naturale și sprijinirii persoanelor fizice sinistrate.

(5) În cursul exercițiului bugetar Fondul de intervenție la dispoziția Guvernului poate fi majorat de Guvern din Fondul de rezerva bugetară la dispoziția Guvernului, în funcție de necesitățile privind asigurarea sumelor pentru înlăturarea efectelor calamităților naturale.

SECȚIUNEA a 2-a Calendarul bugetar

Elaborarea indicatorilor macroeconomici

ART. 31

Indicatorii macroeconomici și sociali prevăzuți la art. 28 lit. a), pentru anul bugetar pentru care se elaborează proiectul de buget, precum și pentru următorii 3 ani, vor fi elaborați de organele abilitate până la data de 31 martie a anului curent. Acești indicatori vor fi actualizați pe parcursul desfășurării procesului bugetar.

Limitele de cheltuieli

ART. 32

Ministerul Finanțelor Publice va înainta Guvernului, până la data de 1 mai, obiectivele politicii fiscale și bugetare pentru anul bugetar pentru care se elaborează proiectul de buget și următorii 3 ani, împreună cu limitele de cheltuieli stabilite pe ordonatorii principali de credite, urmând ca acesta să le aprobe până la data de 15 mai și să informeze comisiile pentru buget, finanțe și bănci ale Parlamentului asupra principalelor orientări ale politicii sale macroeconomice și ale finanțelor publice.

Scrisoarea-cadru

ART. 33

(1) Ministrul finanțelor publice va transmite ordonatorilor principali de credite, până la data de 1 iunie a fiecărui an, o scrisoare-cadru care va specifica contextul macroeconomic pe baza căruia vor fi întocmite proiectele de buget, metodologiile de elaborare a acestora, precum și limitele de cheltuieli aprobate de Guvern.

(2) În cazul în care schimbarea cadrului macroeconomic impune modificarea limitelor de cheltuieli, acestea vor fi adaptate de către Guvern, la propunerea Ministerului Finanțelor Publice. Până la data de 15 iunie Ministerul Finanțelor Publice comunică ordonatorilor principali de credite limitele de cheltuieli, astfel redimensionate, în vederea definitivării proiectelor de buget.

Propunerile bugetare ale ordonatorilor principali de credite

ART. 34

1) Ordonatorii principali de credite au obligația ca până la data de 15 iulie a fiecărui an să depună la Ministerul Finanțelor Publice propunerile pentru proiectul de buget și anexele la acesta, pentru anul bugetar următor, cu încadrarea în limitele de cheltuieli, și estimările pentru următorii 3 ani, comunicate potrivit art. 33, însoțite de documentații și fundamentări detaliate.

(2) Camera Deputaților și Senatul, cu consultarea Guvernului, își aproba bugetele proprii și le înaintează Guvernului în vederea includerii lor în proiectul bugetului de stat.

(3) Autoritățile administrației publice locale au aceeași obligație pentru propunerile de transferuri consolidate și de sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat.

(4) Ministerul Finanțelor Publice examinează proiectele de buget și poartă discuții cu ordonatorii principali de credite asupra acestora. În caz de divergență hotărăște Guvernul.

(5) Proiectele de buget și anexele la acesta, definitive potrivit prevederilor alin. (4), se depun la Ministerul Finanțelor Publice până la data de 1 august a fiecărui an.

Transmiterea proiectului de buget la Guvern și Parlament/Raportul anual la buget

ART. 35

(1) Ministerul Finanțelor Publice, pe baza proiectelor de buget ale ordonatorilor principali de credite și a bugetului propriu, întocmește proiectele legilor bugetare și proiectele bugetelor, pe care le depune la Guvern până la data de 30 septembrie a fiecărui an.

(2) Proiectul legii bugetului de stat este însoțit de un raport privind situația macroeconomică pentru anul bugetar pentru care se elaborează proiectul de buget și proiectia acesteia în următorii 3 ani. Acest raport va cuprinde un rezumat al politicilor macroeconomice în contextul cărora au fost elaborate proiectele de buget, precum și strategia Guvernului în domeniul investițiilor publice.

(3) Raportul și proiectele legilor bugetare anuale vor exprima politica fiscal-bugetară a Guvernului, precum și alte informații relevante în domeniu.

(4) După însușirea de către Guvern a proiectelor legilor bugetare și de buget, prevăzute la alin. (1), acesta le supune spre adoptare Parlamentului cel mai târziu până la data de 15 octombrie a fiecărui an.

Aprobarea bugetului de către Parlament

ART. 36

(1) Bugetele se aproba de Parlament pe ansamblu, pe părți, capitole, subcapitole, titluri, articole, precum și alineate, după caz, și pe ordonatorii principali de credite, pentru anul bugetar, precum și creditele de angajament pentru acțiuni multianuale.

(2) Estimările pentru următorii 3 ani reprezintă informații privind necesarul de finanțare pe termen mediu și nu vor face obiectul autorizării pentru anii bugetari respectivi.

Procesul bugetar în cazul neaprobării bugetului de către Parlament

ART. 37

(1) Dacă legile bugetare nu au fost adoptate cu cel puțin 3 zile înainte de expirarea exercițiului bugetar, Guvernul îndeplinește sarcinile prevăzute în bugetul anului precedent, limitele lunare de cheltuieli neputând depăși de regula 1/12 din prevederile bugetelor anului precedent, cu excepția cazurilor deosebite, temeinic justificate de către ordonatorii principali de credite, sau, după caz, 1/12 din sumele propuse în proiectul de buget, în situația în care acestea sunt mai mici decât cele din anul precedent.

(2) Instituțiile publice și acțiunile noi, aprobate în anul curent, dar care încep cu data de 1 ianuarie a anului bugetar următor, vor fi finanțate, până la aprobarea legii bugetare, în limita a 1/12 din prevederile acestora cuprinse în proiectul de buget.

SECȚIUNEA a 3-a

Prevederi referitoare la investiții publice

Prezentarea investițiilor publice în proiectul de buget

ART. 38

Cheltuielile pentru investițiile publice și alte cheltuieli de investiții finanțate din fonduri publice se cuprind în proiectele de buget, în baza programelor de investiții publice, care se prezintă ca anexa la bugetul fiecărui ordonator principal de credite.

Informații privind programele de investiții publice

ART. 39

(1) Ordonatorii principali de credite vor prezenta anual programul de investiții publice, pe clasificatia funcțională.

(2) Ordonatorii principali de credite vor transmite pentru fiecare obiectiv de investiții inclus în programul de investiții informații financiare și nefinanciare.

(3) Informațiile financiare vor include:

- a) valoarea totală a proiectului;
- b) creditele de angajament;
- c) creditele bugetare;

- d) graficul de finanțare, pe surse și ani, corelat cu graficul de execuție;
- e) analiza cost-beneficiu, care va fi realizată și în cazul obiectivelor în derulare;
- f) costurile de funcționare și de întreținere după punerea în funcțiune.

(4) Informațiile nefinanciare vor include:

- a) strategia în domeniul investițiilor, care va cuprinde în mod obligatoriu prioritățile investitoriale și legătura dintre diferite proiecte, criteriile de analiza care determina introducerea în programul de investiții a obiectivelor noi în detrimentul celor în derulare;
- b) descrierea proiectului;
- c) stadiul fizic al obiectivelor.

Informații stabilite la nivelul Guvernului

ART. 40

Guvernul, prin Ministerul Finanțelor Publice, va elabora strategia în domeniul investițiilor publice, pe baza propunerilor de programe de investiții elaborate de ordonatorii principali de credite.

Rolul metodologic și competențele Ministerului Finanțelor Publice

ART. 41

(1) Ministerul Finanțelor Publice este împuternicit să stabilească conținutul, forma și informațiile referitoare la programele de investiții necesare în procesul de elaborare a bugetului.

(2) Ministerul Finanțelor Publice stabilește prin norme metodologice criteriile de evaluare și selecție a obiectivelor de investiții publice.

(3) Ministerul Finanțelor Publice, potrivit dispozițiilor prezentei legi, va analiza programul de investiții din punct de vedere al încadrării în limitele de cheltuieli stabilite, al respectării criteriilor de selecție și prioritizare și a eșalonării creditelor bugetare în funcție de durata de execuție a obiectivelor.

(4) Ministerul Finanțelor Publice coordonează monitorizarea întregului program de investiții, scop în care va solicita ordonatorilor principali de credite toate informațiile necesare.

Aprobarea proiectelor de investiții publice

ART. 42

(1) Documentațiile tehnico-economice aferente obiectivelor de investiții noi care se finanțează, potrivit legii, din fonduri publice se aproba de către:

- a) Guvern, pentru valori mai mari de 130 miliarde lei;
- b) ordonatorii principali de credite, pentru valori cuprinse între 18 miliarde lei și 130 miliarde lei;
- c) ceilalți ordonatori de credite, pentru valori până la 18 miliarde lei, cu avizul prealabil al ordonatorului principal de credite.

(2) Documentațiile tehnico-economice aferente investițiilor publice ce se realizează pe baza de credite externe contractate sau garantate de stat, indiferent de valoarea acestora, se supun aprobării Guvernului.

(3) Limitele valorice privind competențele de aprobare a documentațiilor tehnico-economice ale obiectivelor de investiții noi se pot modifica prin hotărâre a Guvernului, în funcție de evoluția indicilor de prețuri.

Condiții pentru includerea proiectelor de investiții în proiectul de buget

ART. 43

(1) Obiectivele de investiții și celelalte cheltuieli asimilate investițiilor se cuprind în programele de investiții anuale, anexe la buget, numai dacă, în prealabil, documentațiile tehnico-economice, respectiv notele de fundamentare privind necesitatea și oportunitatea efectuării cheltuielilor asimilate investițiilor, au fost elaborate și aprobate potrivit dispozițiilor legale.

(2) Ordonatorii principali de credite, pe propria răspundere, actualizează și aproba valoarea fiecărui obiectiv de investiții nou sau în continuare, în funcție de evoluția indicilor de prețuri.

Aceasta operațiune este supusă controlului financiar preventiv potrivit prevederilor art. 23 și 25.

Monitorizarea de către ordonatorii principali de credite a proiectelor de investiții
ART. 44

(1) Pe parcursul execuției bugetare ordonatorii principali de credite vor urmări derularea procesului investitional, în conformitate cu dispozițiile prezentei legi, și vor întocmi rapoarte trimestriale de monitorizare, pe care le vor transmite Ministerului Finanțelor Publice.

(2) În cazul în care, pe parcursul derulării procesului investitional, apar probleme în implementarea unui obiectiv, ordonatorul principal de credite va consemna în raportul de monitorizare cauza și măsurile ce se impun pentru remedierea acestui lucru.

(3) În situația în care, din motive obiective, implementarea unui proiect de investiții nu se poate realiza conform proiectiei bugetare, ordonatorii principali de credite pot solicita Ministerului Finanțelor Publice, până la data de 31 octombrie, redistribuirea fondurilor între proiectele înscrise în programul de investiții anexa la buget.

(4) Ordonatorii principali de credite sunt responsabili de realizarea obiectivelor de investiții incluse în programele de investiții.

Acordurile internaționale legate de investițiile publice
ART. 45

Toate angajamentele legale, din care rezulta o cheltuială pentru investițiile publice și alte cheltuieli asimilate investițiilor, cofinanțate de o instituție internațională, se vor efectua în conformitate cu prevederile acordului de finanțare.

Structura programelor de investiții publice
ART. 46

(1) În programele de investiții se nominalizează obiectivele de investiții grupate pe: investiții în continuare și investiții noi, iar "alte cheltuieli de investiții" pe categorii de investiții.

(2) Poziția "alte cheltuieli de investiții" cuprinde următoarele categorii de investiții:

a) achiziții de imobile;

b) dotări independente;

c) cheltuieli pentru elaborarea studiilor de fezabilitate, a studiilor de fezabilitate și a altor studii aferente obiectivelor de investiții;

d) cheltuielile de expertiză, proiectare și de execuție privind consolidările și intervențiile pentru prevenirea sau înlăturarea efectelor produse de acțiuni accidentale și calamități naturale - cutremure, inundații, alunecări, prabusiri și tasări de teren, incendii, accidente tehnice, precum și cheltuielile legate de realizarea acestor investiții;

e) lucrări de foraj, cartarea terenului, fotogrammetrie, determinări seismologice, consultanța, asistența tehnică și alte cheltuieli asimilate investițiilor, potrivit legii.

(3) Cheltuielile de investiții cuprinse la lit. a)-e) ale alin. (2) se detaliază și se aproba prin liste separate de către ordonatorul principal de credite.

SECȚIUNEA a 4-a
Execuția bugetară

Principii în execuția bugetară
ART. 47

(1) Prin legile bugetare anuale se prevăd și se aproba creditele bugetare pentru cheltuielile fiecărui exercițiu bugetar, precum și structura funcțională și economică a acestora.

(2) Creditele bugetare aprobate sunt autorizate pe durata exercițiului bugetar.

(3) Alocațiile pentru cheltuielile de personal, aprobate pe ordonatori principali de credite și, în cadrul acestora, pe capitole, nu pot fi majorate și nu pot fi virate și utilizate la alte articole de cheltuieli.

(4) Creditele bugetare aprobate pentru un ordonator principal de credite nu pot fi virate și utilizate pentru finanțarea altui ordonator principal de credite. De asemenea, creditele bugetare aprobate la un capitol nu pot fi utilizate pentru finanțarea altui capitol.

(5) Virările de credite bugetare între celelalte subdiviziuni ale clasificatiei bugetare, care nu contravin dispozițiilor prezentului articol sau legii bugetare anuale, sunt în competența fiecărui ordonator principal de credite, pentru bugetul propriu și bugetele instituțiilor subordonate, și se pot efectua în limita a 10% din prevederile capitolului bugetar la nivelul ordonatorului principal de credite, care urmează a se suplimenta, cu cel puțin o luna înainte de angajarea cheltuielilor.

(6) Pe baza justificărilor corespunzătoare virările de credite de la un capitol la alt capitol al clasificatiei bugetare, precum și între programe se pot efectua, în limita de 10% din prevederile capitolului bugetar, la nivelul ordonatorului principal de credite și, respectiv, de 5% din prevederile programului, care urmează a se suplimenta, cu cel puțin o luna înainte de angajarea cheltuielilor, cu acordul Ministerului Finanțelor Publice.

(7) Virările de credite bugetare, în condițiile prevederilor alin. (5) și (6), se pot efectua începând cu trimestrul al III-lea al anului bugetar. Aceste virări se efectuează dacă nu contravin prevederilor prezentului articol, legilor bugetare sau legilor de rectificare.

(8) Sunt interzise virările de credite bugetare de la capitolele care au fost majorate din fondurile de rezerva bugetară și de intervenție la dispoziția Guvernului.

(9) Propunerile de virări de credite bugetare sunt însoțite de justificări, detalieri și necesități privind execuția, până la finele anului bugetar, a capitolului și subdiviziunii clasificatiei bugetare de la care se disponibilizează și, respectiv, a capitolului și subdiviziunii clasificatiei bugetare la care se suplimentează prevederile bugetare.

(10) Ordonatorii principali de credite transmit lunar Ministerului Finanțelor Publice, în termen de 5 zile de la închiderea lunii, situația virărilor de credite bugetare aprobate conform alin. (5), potrivit instrucțiunilor aprobate de Ministerul Finanțelor Publice.

Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor bugetare

ART. 48

(1) Veniturile și cheltuielile aprobate prin bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, bugetele creditelor externe contractate sau garantate de stat, bugetele fondurilor externe nerambursabile și bugetele instituțiilor publice autonome se repartizează pe trimestre, în funcție de termenele legale de încasare a veniturilor, de termenele și posibilitățile de asigurare a surselor de finanțare a deficitului bugetar și de perioada în care este necesară efectuarea cheltuielilor.

(2) Repartizarea pe trimestre a veniturilor și cheltuielilor aprobate în bugetele prevăzute la alin. (1) se aproba de către:

a) Ministerul Finanțelor Publice: pe capitole de cheltuieli și în cadrul acestora, pe titluri, la propunerea ordonatorilor principali de credite; pe capitole și subcapitole la venituri și pe capitole și în cadrul acestora, pe titluri de cheltuieli, pentru bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale, la propunerea ordonatorilor principali de credite; pentru sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și pentru transferurile din bugetul de stat către bugetele locale, la propunerea ordonatorilor principali de credite ai bugetele locale, transmise de direcțiile generale ale finanțelor publice ale Ministerului Finanțelor Publice;

b) ordonatorii principali de credite, pentru celelalte subdiviziuni ale clasificatiei bugetare, pentru bugetele proprii și pentru bugetele ordonatorilor secundari de credite bugetare sau ale ordonatorilor terțiari de credite, după caz;

c) ordonatorii secundari de credite, pentru bugetele proprii și pentru bugetele ordonatorilor terțiari de credite bugetare.

Deschiderea de credite bugetare

ART. 49

(1) Creditele bugetare aprobate prin bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat și bugetele fondurilor speciale pot fi folosite, la cererea ordonatorilor principali de credite, numai după deschiderea de credite, repartizarea creditelor bugetare și/sau alimentarea cu fonduri a conturilor deschise pe seama acestora.

(2) Aprobarea deschiderii de credite se face în limita creditelor bugetare și potrivit destinațiilor aprobate pe capitole, subcapitole, titluri de cheltuieli sau alte subdiviziuni ale clasificatiei bugetare, după caz, în raport cu gradul de folosire a fondurilor puse la dispoziție anterior, cu respectarea dispozițiilor legale care reglementează efectuarea cheltuielilor respective, precum și în funcție de gradul de încasare a veniturilor bugetare și de posibilitățile de finanțare a deficitului bugetar.

(3) Deschiderile de credite pentru transferurile către bugetele locale, în cadrul limitelor prevăzute în bugetul de stat, se efectuează de Ministerul Finanțelor Publice prin direcțiile generale ale finanțelor publice, la cererea ordonatorilor principali de credite ai bugetelor locale și în funcție de necesitățile execuției bugetare, cu respectarea destinației.

(4) În vederea menținerii echilibrului bugetar Guvernul poate aproba lunar, până la finele lunii în curs pentru luna următoare, limite lunare de cheltuieli, în funcție de estimarea încasării veniturilor bugetare, în cadrul cărora ordonatorii principali de credite deschid și repartizează credite bugetare pentru bugetul propriu și pentru instituțiile publice subordonate.

(5) Ordonatorii principali de credite pot dispune retragerea creditelor bugetare deschise și neutilizate din conturile proprii sau ale instituțiilor subordonate numai în cazuri temeinic justificate, cu avizul Ministerului Finanțelor Publice, anterior datei de 25 a fiecărei luni.

Transferurile între ordonatorii principali de credite

ART. 50

În situațiile în care, în timpul exercițiului bugetar, pe baza dispozițiilor legale, au loc treceri de unități, acțiuni sau sarcini de la un ordonator principal de credite la altul sau în cadrul aceluiași ordonator principal de credite, Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să introducă modificările corespunzătoare în bugetele acestora și în structura bugetului de stat, fără afectarea echilibrului bugetar și a Fondului de rezerva bugetară la dispoziția Guvernului.

Fondurile externe nerambursabile

ART. 51

(1) Creditele bugetare aferente fondurilor externe nerambursabile au caracter previzional și se derulează conform acordurilor încheiate cu partenerii externi.

(2) Fondurile externe nerambursabile vor fi acumulate într-un cont distinct și vor fi cheltuite numai în limita disponibilităților existente în acest cont și în scopul în care au fost acordate.

Execuția bugetară

ART. 52

(1) În procesul execuției bugetare cheltuielile bugetare parcurg următoarele faze: angajament, lichidare, ordonantare, plata.

(2) Execuția bugetară se bazează pe principiul separării atribuțiilor persoanelor care au calitatea de ordonator de credite de atribuțiile persoanelor care au calitatea de contabil.

(3) Operațiunile specifice angajării, lichidării și ordonanțării cheltuielilor sunt în competența ordonatorilor de credite și se efectuează pe baza avizelor compartimentelor de specialitate ale instituției publice.

(4) Plata cheltuielilor este asigurată de șeful compartimentului financiar-contabil în limita fondurilor disponibile.

(5) Instrumentele de plată trebuie să fie însoțite de documentele justificative. Aceste documente trebuie să certifice exactitatea sumelor de plată, recepția bunurilor și executarea serviciilor și altele asemenea, conform angajamentelor legale încheiate. Instrumentele de plată se semnează de contabil și șeful compartimentului financiar-contabil.

(6) Efectuarea plăților, în limita creditelor bugetare aprobate, se face numai pe baza de acte justificative, întocmite în conformitate cu dispozițiile legale, și numai după ce acestea au fost lichidate și ordonanțate potrivit prevederilor art. 24 și 25, după caz.

(7) Guvernul poate stabili prin hotărâre, la propunerea ministrului finanțelor publice, acțiunile și categoriile de cheltuieli pentru care se pot efectua plăți în avans de până la 30% din fondurile publice, criteriile, procedurile și limitele care se vor folosi în acest scop.

(8) Sumele reprezentând plăți în avans, efectuate potrivit alin. (7) și nejustificate prin bunuri livrate, lucrări executate și servicii prestate până la sfârșitul anului, în condițiile prevederilor contractuale, vor fi recuperate de către instituția publică care a acordat avansurile și se vor restitui bugetului din care au fost avansate. În cazul nelivrării bunurilor, neefectuării lucrărilor și serviciilor angajate pentru care s-au plătit avansuri, recuperarea sumelor de către instituția publică se face cu perceperea majorărilor de întârziere existente pentru veniturile bugetare, calculate pentru perioada de când s-au acordat și până s-au recuperat.

Plata salariilor în sistemul bugetar

ART. 53

(1) Salariile în sistemul bugetar se plătesc o dată pe luna, în perioada 5-15 a fiecărei luni, pentru luna precedentă.

(2) Eșalonarea plăților pe zile, pentru ordonatorii principali de credite și instituțiile publice din subordine, se face prin ordin al ministrului finanțelor publice.

(3) La ordonatorii principali de credite și instituțiile publice din subordinea acestora, la care salariile se plătesc de două ori pe luna, aplicarea prevederilor alin. (1) și (2) se face începând cu luna ianuarie 2005.

Regimul creditelor bugetare neutilizate de ordonatorii de credite

ART. 54

(1) Ordonatorii principali de credite au obligația de a analiza lunar necesitatea menținerii unor credite bugetare pentru care, în baza unor dispoziții legale sau a altor cauze, sarcinile au fost desființate sau amânate, și de a propune Ministerului Finanțelor Publice anularea creditelor respective.

(2) Pentru ultima luna a anului bugetar termenul limită pentru transmiterea propunerilor ordonatorilor principali de credite, prevăzute la alin. (1), este 10 decembrie.

(3) Cu creditele bugetare anulate la ordonatorii principali de credite, finanțate din bugetul de stat în condițiile alin. (1), se majorează Fondul de rezerva bugetară la dispoziția Guvernului prevăzut în bugetul de stat.

Monitorizarea periodică exercitată de Ministerul Finanțelor Publice

ART. 55

Ministerul Finanțelor Publice solicita ordonatorilor principali de credite, în cursul anului, rapoarte periodice privind gradul de utilizare a fondurilor publice în vederea monitorizării execuției bugetare.

Contul general anual de execuție

ART. 56

(1) Pe baza situațiilor financiare prezentate de ordonatorii principali de credite, a conturilor privind execuția de casa a bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat și a bugetelor fondurilor speciale, prezentate de organele care, potrivit legii, au această sarcină, și în urma verificării și analizării acestora, Ministerul Finanțelor Publice elaborează contul general anual de execuție a bugetului de stat și, respectiv, contul de execuție a bugetului asigurărilor sociale de stat, care au ca anexe conturile anuale de execuție a bugetelor fondurilor speciale și bugetele ordonatorilor principali de credite, inclusiv anexele la acestea, pe care le prezintă Guvernului.

(2) Ordonatorii principali de credite au obligația să întocmească și să anexeze la situațiile financiare anuale rapoarte anuale de performanță, în care să prezinte, pe fiecare program, obiectivele, rezultatele preconizate și cele obținute, indicatorii și costurile asociate, precum și situații privind angajamentele legale.

(3) Contul general anual de execuție a bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, precum și conturile anuale de execuție a bugetelor fondurilor speciale se întocmesc în structura bugetelor aprobate și au ca anexe conturile anuale de execuție a bugetelor ordonatorilor principali de credite, inclusiv anexele acestora.

(4) Guvernul analizează și prezintă spre adoptare Parlamentului contul general anual de execuție a bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și celelalte conturi anuale de execuție, până la data de 1 iulie a anului următor celui de execuție.

(5) Contul general anual de execuție a bugetului de stat, a bugetului asigurărilor sociale de stat și celelalte conturi anuale de execuție se aproba prin lege după verificarea acestora de către Curtea de Conturi.

Structura conturilor anuale de execuție a bugetului

ART. 57

Conturile anuale de execuție a bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor fondurilor speciale, ale ordonatorilor de credite, inclusiv anexele acestora, vor cuprinde:

a) la venituri: prevederi bugetare inițiale; prevederi bugetare definitive; încasări realizate;

b) la cheltuieli: credite bugetare inițiale; credite bugetare definitive; plăți efectuate.

Contul general de execuție a datoriei publice

ART. 58

(1) Ministerul Finanțelor Publice întocmește anual contul general al datoriei publice a statului. Contul general al datoriei publice a statului va fi anexat la contul general anual de execuție a bugetului de stat, ce se depune la Parlament, potrivit prevederilor prezentei legi.

(2) Contul general al datoriei publice a statului cuprinde conturile datoriei publice interne și datoriei publice externe directe a statului și situația garanțiilor guvernamentale pentru credite interne și pentru credite externe primite de către alte persoane juridice.

Excedentul/deficitul bugetar

ART. 59

(1) Excedentul sau deficitul bugetului de stat, al bugetului asigurărilor sociale de stat și al bugetelor fondurilor speciale se stabilește ca diferență între veniturile încasate și plățile efectuate până la încheierea exercițiului bugetar.

(2) Cu excedentele definitive rezultate după încheierea exercițiului bugetar și cu alte surse prevăzute de lege se diminuează deficitele din anii precedenți, respectiv și datoria publică în situația bugetului de stat.

Execuția de casa bugetară

ART. 60

(1) Execuția de casa a bugetelor ce compun sistemul bugetar se realizează prin trezoreria statului pe baza normelor metodologice emise de Ministerul Finanțelor Publice, care asigura:

- a) încasarea veniturilor bugetare;
- b) efectuarea plăților dispuse de persoanele autorizate ale instituțiilor publice, în limita creditelor bugetare și destinațiilor aprobate potrivit dispozițiilor legale;
- c) efectuarea operațiunilor de încasări și plăți privind datoria publică internă și externă rezultată din împrumuturi contractate direct sau garantate de stat, inclusiv a celor privind rambursarea ratelor la scadența și plata dobânzilor, comisioanelor, spezelor și altor costuri aferente;
- d) efectuarea altor operațiuni financiare în contul autorităților administrației publice centrale și locale.

(2) Prin trezoreria statului se pot efectua și următoarele operațiuni:

- a) păstrarea disponibilităților reprezentând fonduri externe nerambursabile sau contravaloarea în lei a acestora, primite pe baza de acorduri și înțelegeri guvernamentale și de la organisme internaționale, și utilizarea acestora potrivit bugetelor aprobate sau folosirea acestora pe baza de hotărâri ale Guvernului, potrivit destinațiilor stabilite de donatori sau pentru cheltuieli de capital în sectoarele publice și economice, după caz;
- b) efectuarea de plasamente financiare din disponibilitățile aflate în contul general al trezoreriei statului prin Banca Națională a României;
- c) alte operațiuni financiare prevăzute de lege.

Principii ale încheierii execuției bugetare

ART. 61

(1) Execuția bugetară se încheie la data de 31 decembrie a fiecărui an.

(2) Orice venit neincasat și orice cheltuială angajată, lichidată și ordonantată, în cadrul prevederilor bugetare, și neplatită până la data de 31 decembrie se vor încasa sau se vor plăti, după caz, în contul bugetului pe anul următor.

(3) Creditele bugetare neutilizate până la închiderea anului sunt anulate de drept.

(4) Disponibilitățile din fondurile externe nerambursabile și cele din fondurile publice destinate cofinanțării contribuției financiare a Comunității Europene, rămase la finele exercițiului bugetar în conturile structurilor de implementare, se raportează în anul următor.

(5) Fondurile prevăzute la alin. (4) se utilizează în condițiile prevederilor prezentei legi și potrivit acordurilor încheiate cu partenerii externi.

(6) În cazul bugetului asigurărilor sociale de stat și bugetelor fondurilor speciale echilibrate prin subvenții de la bugetul de stat, sub forma transferurilor consolidabile, excedentele rezultate din execuția acestora se regularizează la sfârșitul exercițiului bugetar cu bugetul de stat, în limita subvențiilor primite.

(7) Prevederile legilor bugetare anuale și ale celor de rectificare acționează numai pentru anul bugetar respectiv.

CAP. 4

Finanțele instituțiilor publice

Finanțarea instituțiilor publice

ART. 62

(1) Finanțarea cheltuielilor curente și de capital ale instituțiilor publice se asigura astfel:

- a) integral din bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, după caz;
- b) din venituri proprii și subvenții acordate de la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, după caz;
- c) integral, din veniturile proprii.

(2) Instituțiile publice finanțate integral de la bugetul de stat, bugetul asigurărilor sociale de stat, bugetele fondurilor speciale, după caz, vărsa integral veniturile realizate la bugetul din care sunt finanțate.

Bunuri materiale și fonduri bănești primite de instituțiile publice

ART. 63

(1) Instituțiile publice pot folosi, pentru desfășurarea activității lor, bunuri materiale și fonduri bănești primite de la persoanele juridice și fizice, sub forma de donații și sponsorizări, cu respectarea dispozițiilor legale.

(2) Fondurile bănești acordate de persoanele juridice și fizice, primite în condițiile alin. (1), în situația instituțiilor publice finanțate integral de la buget, se vărsa direct la bugetul din care se finanțează acestea. Cu aceste sume se majorează creditele bugetare ale bugetului respectiv și se vor utiliza potrivit prevederilor art. 49 alin. (1) și cu respectarea destinațiilor stabilite de transmitator.

(3) Lunar, în termen de 10 zile de la expirarea lunii, ordonatorii principali de credite vor transmite Ministerului Finanțelor Publice situația privind sumele virate la buget și utilizate potrivit alin. (2), în vederea introducerii modificărilor corespunzătoare în volumul și structura bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat, bugetelor fondurilor speciale, după caz.

(4) Cu fondurile bănești acordate de persoanele juridice și fizice în condițiile alin. (1), în situația instituțiilor publice finanțate potrivit prevederilor art. 62 alin. (1) lit. b) și c), se vor majora bugetele de venituri și cheltuieli ale acestora. Aceste instituții au obligația de a prezenta, în anexa la contul de execuție bugetară trimestrială și anuală, situația privind sumele primite și utilizate în aceste condiții și cu care a fost majorat bugetul de venituri și cheltuieli.

(5) Bunurile materiale primite de instituțiile publice în condițiile alin. (1) se înregistrează în contabilitatea acestora.

Finanțarea unor instituții publice

ART. 64

Finanțarea cheltuielilor unor instituții publice, indiferent de subordonare, se asigura atât din bugetul de stat, cât și din bugetele locale, numai în cazurile în care, prin legea bugetară anuală sau prin legi speciale, se stabilesc categoriile de cheltuieli care se finanțează prin fiecare buget.

Veniturile proprii ale instituțiilor publice

ART. 65

(1) Veniturile proprii ale instituțiilor publice, finanțate în condițiile art. 62 alin. (1) lit. b) și c), se încasează, se administrează, se utilizează și se contabilizează de către acestea, potrivit dispozițiilor legale.

(2) Veniturile proprii ale instituțiilor publice, finanțate potrivit art. 62 alin. (1) lit. b) și c), provin din chirii, organizarea de manifestări culturale și sportive, concursuri artistice, publicații, prestații editoriale, studii, proiecte, valorificări de produse din activități proprii sau anexe, prestări de servicii și altele asemenea.

Excedentele bugetelor instituțiilor publice

ART. 66

(1) Excedentele rezultate din execuția bugetelor instituțiilor publice, finanțate în condițiile art. 62 alin. (1) lit. b), se regularizează la sfârșitul anului cu bugetul din care sunt finanțate, în limita sumelor primite de la acesta.

(2) Excedentele anuale rezultate din execuția bugetelor instituțiilor publice, finanțate integral din venituri proprii, se reportează în anul următor.

Regimul de finanțare a unor activități sau instituții publice

ART. 67

Guvernul poate aproba înființarea de activități finanțate integral din venituri proprii pe lângă unele instituții publice sau schimbarea sistemului de finanțare a unor instituții publice, din finanțate potrivit prevederilor art. 62 alin. (1) lit. a) și lit. b) în finanțate în conformitate cu prevederile art. 62 alin. (1) lit. b) și c), după caz, stabilind totodată domeniul de activitate, sistemul de organizare și funcționare a acestor activități, categoriile de venituri și natura cheltuielilor.

Bugetele de venituri și cheltuieli ale unor activități

ART. 68

(1) Bugetele de venituri și cheltuieli pentru activitățile finanțate integral din venituri proprii se întocmesc o dată cu bugetul instituției publice de care aparțin și se aproba o dată cu bugetul acesteia, în condițiile art. 16.

(2) Veniturile și cheltuielile activităților finanțate integral din venituri proprii se grupează pe baza clasificatiei bugetare aprobate de Ministerul Finanțelor Publice.

(3) În situația nerealizării veniturilor prevăzute în bugetele activităților finanțate integral din venituri proprii cheltuielile vor fi efectuate în limita veniturilor realizate.

(4) Excedentele anuale rezultate din execuția bugetelor de venituri și cheltuieli ale activităților finanțate integral din venituri proprii se reportează în anul următor.

Împrumut temporar pentru unele activități sau instituții publice

ART. 69

(1) În cazul în care, la înființarea, în subordinea unor ordonatori principali de credite, a unor instituții publice sau a unor activități finanțate integral din venituri proprii, acestea nu dispun de fonduri suficiente, în baza documentațiilor temeinic fundamentate, ordonatorii principali de credite pot acorda împrumuturi fără dobânda din bugetul propriu, pe baza de convenție.

(2) Împrumuturile acordate în condițiile alin. (1) vor fi rambursate integral în termen de 6 luni de la data acordării.

Execuția de casa a bugetelor instituțiilor publice

ART. 70

(1) Instituțiile publice, indiferent de sistemul de finanțare și de subordonare, inclusiv activitățile de pe lângă unele instituții publice, finanțate integral din venituri proprii, efectuează operațiunile de încasări și plăți prin unitățile teritoriale ale trezoreriei statului în a căror raza își au sediul și la care au deschise conturile de venituri, cheltuieli și disponibilitati.

(2) Este interzis instituțiilor publice de a efectua operațiunile de mai sus prin băncile comerciale.

(3) Instituțiile publice au obligația de a transmite bugetul aprobat potrivit prevederilor prezentei legi unității teritoriale a trezoreriei statului.

CAP. 5

Sanțiuni

Infrațiuni și pedepse

ART. 71

Nerespectarea prevederilor art. 4 alin. (2) și (3) constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la o luna la 3 luni sau cu amenda de la 50 milioane lei la 100 milioane lei.

Contravenții și sancțiuni

ART. 72

(1) Constituie contravenții următoarele fapte:

a) nerespectarea dispozițiilor art. 14 alin. (2) și (3), art. 16 alin. (2), art. 43, art. 47 alin. (10) și ale art. 63 alin. (2)-(5);

b) nerespectarea dispozițiilor art. 24 alin. (2), art. 47 alin. (3), (5)-(8), art. 52 alin. (2)-(6) și (8), art. 53 alin. (1), art. 54 alin. (1), art. 56 alin. (2), art. 66 alin. (1) și ale art. 69 alin. (2);

c) nerespectarea dispozițiilor art. 4 alin. (4) și (6), art. 15 alin. (1), art. 21, art. 22 alin. (2), art. 39 alin. (2), art. 61 alin. (6), art. 62 alin. (2), art. 68 alin. (3), art. 70 alin. (2) și (3) și ale art. 77.

(2) Contravențiile prevăzute la alin. (1) lit. a) se sancționează cu amenda de la 5 milioane lei la 10 milioane lei, cele de la lit. b), cu amenda de la 10 milioane lei la 20 milioane lei, iar cele de la lit. c), cu amenda de la 20 milioane lei la 30 milioane lei.

(3) Constatarea contravențiilor și aplicarea amenzilor se fac de către Curtea de Conturi, Ministerul Finanțelor Publice și de alte persoane împuternicite în acest scop, potrivit legii.

Legislația aplicată contravenției

ART. 73

Contravențiilor prevăzute la art. 72 li se aplica prevederile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu excepția art. 28 și 29.

CAP. 6

Dispoziții finale

Contabilitatea publică

ART. 74

(1) Contabilitatea publică va cuprinde:

a) contabilitatea veniturilor și cheltuielilor bugetare, care să reflecte încasarea veniturilor și plata cheltuielilor aferente exercițiului bugetar;

b) contabilitatea trezoreriei statului;

c) contabilitatea generală bazată pe principiul constatării drepturilor și obligațiilor, care să reflecte evoluția situației financiare și patrimoniale, precum și a excedentului sau deficitului patrimonial;

d) contabilitatea destinată analizei costurilor programelor aprobate.

(2) Ministerul Finanțelor Publice stabilește prin norme metodologice procedurile contabile și sistemul de raportare privind informațiile furnizate de contabilitatea publică.

Sume cuvenite statului

ART. 75

Orice sumă care se cuvine statului se face venit la bugetul de stat, dacă legea nu prevede altfel.

Regimul veniturilor

ART. 76

Întocmirea și depunerea declarațiilor, stingerea obligațiilor bugetare, soluționarea contestațiilor, controlul fiscal, executarea creanțelor bugetare, precum și cele referitoare la evaziunea fiscală se supun legislației în domeniu.

Regimul sumelor rezultate din valorificarea mijloacelor fixe și a unor bunuri materiale

ART. 77

(1) Sumele încasate din vânzarea ca atare sau din valorificarea materialelor rezultate în urma demolării, dezmembrării sau dezafectării, în condițiile prevăzute de lege, a unor mijloace fixe sau din vânzarea unor bunuri materiale, care aparțin instituțiilor publice finanțate în condițiile art. 62 alin. (1) lit. a), constituie venituri ale bugetului de stat, bugetului asigurărilor sociale de stat sau bugetelor fondurilor speciale, după caz, și se vărsa la acestea.

(2) Sumele obținute potrivit alin. (1) de către celelalte instituții publice se rețin de către acestea în vederea realizării de investiții.

Fondurile speciale

ART. 78

(1) Bugetele fondurilor speciale aprobate prin legi speciale, care se constituie și se administrează în afară bugetului de stat și a bugetului asigurărilor sociale de stat, sunt: bugetul Fondului pentru asigurările sociale de sănătate și bugetul asigurărilor de șomaj. Aceste bugete se aproba ca anexa la legea bugetului de stat și, respectiv, la legea bugetului asigurărilor sociale de stat.

(2) Proiectele acestor bugete se elaborează de către Ministerul Finanțelor Publice pe baza propunerilor ordonatorilor principali de credite responsabili cu gestionarea bugetelor respective.

(3) Elaborarea, aprobarea și execuția acestor bugete se efectuează potrivit legilor de constituire a acestora și prevederilor prezentei legi.

Norme metodologice și instrucțiuni

ART. 79

În aplicarea prevederilor prezentei legi Ministerul Finanțelor Publice este autorizat să emita norme metodologice și instrucțiuni.

Intrarea în vigoare

ART. 80

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2003.

(2) Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abroga Legea nr. 72/1996 privind finanțele publice, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 152 din 17 iulie 1996, cu modificările și completările ulterioare, și Decretul Consiliului de Stat nr. 151/1975 privind autofinanțarea unor activități ale instituțiilor de stat, publicat în Buletinul Oficial, Partea I, nr. 130 din 12 decembrie 1975, precum și orice alte dispoziții contrare.

Aceasta lege a fost adoptată de Camera Deputaților în ședința din 13 iunie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR
VALER DORNEANU

Aceasta lege a fost adoptată de Senat în ședința din 27 iunie 2002, cu respectarea prevederilor art. 74 alin. (1) din Constituția României.

p. PREȘEDINTELE SENATULUI,
DORU IOAN TARACILA

București, 11 iulie 2002.
Nr. 500.